

اسلام کی روشنی

مدیری: حلیم ثابت

۲۵ جمادی الآخرہ ۱۳۳۲

۸ مایس ۱۳۳۰

صافی ۸

پیل ۱

دینک فلسفی

دینک علمی معرفته قارشی خصوصیتی

طبیعی علمک رکنلری - مشخص (روحی) ، مجرد (ریاضی) زمان و مکان - طبیعی علم نسبتلری بیلنکدر

شوراسنی اولجه تصدیق ایتیش اولمه من لازم کلیرکه بزنی الحقیقه « معرفت » مالکیز . ریاضیاتده ، طبیعیاتده قطعی وشکسز « معلومات » من واردور . لکن بونلرک اساسی شرطلری ، رکنلری نه در ، ناصل ونه ایله وجوده کلیرلر؟ .. ریاضیه وطبیعه علملری ناصل ممکندر؟ ...

ریاضیات ایچون اساسی رکنلر زمان و مکاندر ، بونلر سز ریاضیات اولاماز . یا « زمان » و « مکان » نه در؟ تمامیه صریح وبر معنالی ، معین نظرلر ، کوروم لردر که بشری وجدان ایله برلکده موجوددر . بوراده زمان و مکان دینلکجه پسیقولوژی جه معین اولان مقید و مشخص زمان و مکانی دوشونمه ملیدر . زیرا اوزمان قانت قطعاً آ کلاشیلماش اولوز . بزم کوز واسطه سیله تمیز ایله دیکمز « مکان » محدوددر ، « ریاضی مکان » ایسه غیر محدوددر؛ برینک ایکی بعدی وار ، چونکه بز آنجق سطح کوره بیلیرز؛ اوته کی نک ایسه اوج ، که بوکا بز « مجرد بعد » دییورز . پسیقولوژیک « زمان » ک مروری مختلفدر ، بعضاً دها یاواش بعضاً دها چابوق کچر ؛ اهمیتلی براشتغال انساننده صوکی آقار ؛ زحمتلی برایش صیراسنده یرندن اویناماز . قانتک بجه موضوع ایتدیکی (زمان) ایسه ساده جه (تعاقب) ویا (توالی) در . مع مافییه بوراده پسیقولوژی تدقیقلرینه استناداً بر ادعا یوروتولوبده مثلاً اوج بعدلی (مکان) ک اصلی بر تصور اولمادیغی ، باصبره ولامسه حاسه لزینک تجربه لرندن ترکیب ایدلش اولدیغی ایله ری سورولسه ، حتی بونی اثبات ایچون کورلر اوزرنده یاییلان تجربه لری در میان ایدرک اوتلره بوتون اشیانک مستوی بر سطح اوزرنده لر ایتیش کی کوروندیکی واونلرده عمق وار تفاع

بعدلری تصورلرینک مغفود بولوندیغی ذکر اولونسه بیلہ بوتده قانتک دعواسنه
دوقونہ جق ، ضرر ویردجک برشی یوقدر . اوت ، بوتون بوتجربہ لر و بویولده
الده ایدیلن نتیجہ لر پک مہمدر ، مع مافیہ بوتلر قانتک ادعاسنی ابطال ایتیش
اولمایور؛ اویزده مکان کورومنک ناصل « نشأت » ایتدیکنی ، بزم ناصل ہرشیئی
« تمیز » ایتکده اولدیغمیزی صورمایور . یالکز بزم ریاضی عملیہ لر مزده بدیی
بر فرضیہ کی تلقی ایتدیکنیز « مکان » ک اصلی وصفلری نہ اولدیغنی آراشدیریور .
اونک ایچون ، اونک بحث ایتدیکی « مکان » ، بزه مختلف تمیز آنلرینک
ویردیکی بر نتیجہ ده کیل ، بلکه علمی تفکر مزک محصلہ سیدر . بوندن دولایی
(فونہر) و (ہلہولچ) کی طبعیاتی مدققلرک پسقو لوژیک (نفسی) ،
ویا فیزیولوژیک (غریزی) واقعلرہ اشارتہ قانتک بونظرینی بوشہ چقارمق
ایستہ مہلری تماماً بریا کلشی آکلامہ محصولیدر . اونلر دیورلرک « اوت ، قانتک
بونظری آنجاق زمان و مکان کوروملرینک نفسیتی اعتباریہ دوغرودر ، زیرا بویکی
فکر انسانلرک عضویتہ تابعدر . احتمالکہ انسان کوزینک تلقی ایدہ بیلدیکی مکان
بر آری کوزینک مشاہدہ ایتدیکندن پک فرقلی در . قانتک دہا سرعت ویا
دہا بطائلہ دورانی زمانک مرووی خصوصندہ دہا مختلف بر درجہ عرض
ایدر . « لکن قانتک بوتون بونلرہ بر آلوب ویردجکی یوقدر . اونک صوراغنی ،
صوکنندہ نہایت انفعالی تمیزک طرزینہ منجر اولان ، بویکی روحی - غریزی
تعضوہ عائد واقعلر دہ ، کیل ، عامل معرفتک اساسی رکتلری اولان مبدائلر تشکیل
ایدیور . اوت [بزباشقہ بر عضویتہ مالک اولسہ یدق البتہ باشقہ درلو « تمیز »
ایدہ جکدک ، لکن باشقہ بر طرزده « معرفت » حاصل ایتہ جکدک .] یعنی
ریاضی معرفتک طرز و صورتی تمیزلر مزک اختلافی حالتدہ بیلہ عینی قالہ جق
ایدی . فرض ایدہ لم کہ مثلاً دہا خیزلی برقان دورانی بزه انداخت ایدیلن بر
توفک قورشوننک حرکتی تماماً تعقیب ایدہ بیلیمک قابلیتینی بخش ایتسین ، بوندن
دولایی مرمی نک محرکنی باشقہ درلو حساب ایتک ایجاب ایتیز . ایستہ قانت
زمان و مکانک نفسیتدن بحث ایدرکن بوانسانک غریزی - روحی عضویتی
دوشونمیور ، بلکه شونی سویلہ مک ایستہ یورکہ بور ریاضی زمان و ریاضی مکان تماماً

براق و صریح، ذهن منجبه غایت قولایقلا تلی اولونه بیلیر تصورلردر؛ بز بونلرک بالقوه حائر اولدقلری بوتون خاصه لری خارجدن باشقه تمیزلره مراجعت واستناد ایتیمکسزین « کندی کندیمزه » استحصال واستیاط ایده بیلیرزه شو حالده اساس وصفلرینه نظراً مکان ایله زمان نهدر؟ ساده جه « نسبت » لردر، اوت مستوی هندسه علمنده یک کوزل اثبات اولونه بیلر جکی وجهله بالکزه جه « نسبت » لردر. غایت بسیط و ابتدائی بر مثال آله لم مثلاً ساقلری متساوی بر مثلث ایچون وارد اولان بردعوا ضلعلرله زاویه لر آره سننده کی « نسبت » لره عائددر. بز مثلثلری نه صورتله چیز سه ک چیزه لم، نسبتلردائی عینی قئلا جقدر. دیمک که ریاضیاتده نه بی بیلور مشر، نه یه معرفت حاصل ایدیور مشر؟.. نسبتلری اوت بالکزه نسبتلره!..

راغب ضلوصی

اسلامیتک نجاتی

اسلامیتک برانتقامی

آفریقاده اسلامیتک سیر معترانه‌سی

عالم اسلامده جریان ایدن وقوعات و حادثاتی شوق و حرارتله تعقیب ایدن سه وکیلی مسلمانلره اسلامیتک افریقای جنوبی طرفلرنده صورت انتشار و توسعی ایله، یورالرده تأسیس نفوذ ایلنسک صفحات تاریخیه سنه دائر بعض معلومات ویرمک ایسته یورم.

آفریقاده متعدد دفعه لر بر مقصد علمی ایچون سیاحت ایدن و مساک استعماریده ایجه وقوف و معلوماته صاحب اولان موسیو (ماقس مونتبللو) « Max Montbello » اسلامیتک یوقطعه ده و خصوصیه اقوام زنجیه آره سننده هر درلو تدابیر و تحفظاته رغماً سریع بر صورتده انتشار ایلنسک اسباب و عواملنه دائر، سیاحتدن عودتی متعاقب یازدیغی اینکی مهم مقاله بی (مستملکات